

2018-11-13

Dnr 2018/156

Utredning kring förenklad biståndshandläggning om hemtjänst för äldre

Förslag till beslut

Socialförvaltningen förslag till socialnämnden

1. Utredningen om förenklad biståndshandläggning godkänns och läggs till handlingarna.
2. Förslagen på nya riktlinjer för förenklad biståndshandläggning om hemtjänst för äldre antas, i syfte att stödja den nya lagen om förenklad biståndshandläggning enligt 4 kap. 2§ socialtjänstlagen (SoL).
3. Att ett projekt inleds för att anpassa den nuvarande förenklade biståndshandläggningen till kraven i den nya lagen.

Ärendet i korthet

Socialförvaltningen har fått i uppdrag att utreda förenklad biståndshandläggning utefter ett ordförandebeslut i socialnämnden, i mars 2018. Socialförvaltningen ska ta fram förslag på riktlinjer för hur handläggningen kan anpassas till den nya lagstiftningen samt göra en ekonomisk konsekvensanalys.

I utredningen har kartlagts hur den nuvarande förenklade biståndshandläggningen på avdelningen äldre - och funktionsnedsättning ska anpassas för att stödja den nya bestämmelsen enligt 4 kap. 2 § SoL. Utredningen visar att myndighet arbetar utefter många av kraven i den nya lagen men att vissa delar behöver utvecklas vidare. Förslaget är att starta ett projekt för att utveckla uppföljningen, förtydliga informationen till den enskilde samt att utveckla ett arbetssätt med ramtid. Redan nu föreslås att ändringar görs i riktlinjerna i syfte att stödja den nya lagen.

Handlingar

1. Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, 2018-11-13
2. Utredning kring förenklad biståndshandläggning om hemtjänst för äldre

Bakgrund

Socialförvaltningen har fått i uppdrag att utreda förenklad biståndshandläggning utefter ett ordförandebeslut i socialnämnden, i mars 2018. Uppdraget består av att utreda förutsättningarna för förvaltningen att utan föregående behovsprövning till äldre erbjuda vissa insatser inom hemtjänst i enlighet med nya lagen.

Socialförvaltningen ska ta fram förslag på riktlinjer för hur handläggningen kan anpassas till den nya lagstiftningen samt göra en ekonomisk konsekvensanalys.

Ny lag om förenklad biståndshandläggning

En ny lag om förenklad biståndshandläggning avseende hemtjänst för äldre trädde i kraft den 1 juli 2018. Den återfinns i 4 kap. 2 a § SoL. Lagen är frivillig för kommunerna att tillämpa. Vid förenklat beslutfattande kommer utredningen enbart bestå i att konstatera att den enskilde uppnått den ålder eller andra kriterier som kommunen angett i sina riktlinjer. Om personen själv vill eller om kommunen bedömer att det finns behov av mer omfattande insatser än de som erbjuds inom ramen för förenklat beslutfattande, ska en utredning och behovsprövning alltid göras med stöd av 4 kap. 1 § SoL.

I lagen framgår att handläggningen avser äldre personer. Det ligger inom kommunernas befogenheter att i sina riktlinjer för handläggning närmare precisera vilken ålder som kan anses vara vägledande vid handläggningen samt avgöra vilka typer av hemtjänstinsatser och i vilken omfattning dessa ska erbjudas äldre personer.

Syfte med nya lagen

Den nya lagen ligger i linje med ambitionerna om en mer tillitsbaserad och mindre administrativt belastande styrning. Det är också ett sätt att öka den äldres självbestämmande och delaktighet genom att större möjlighet ska ges att välja mellan de insatser som erbjuds och hur de praktiskt ska genomföras. Intentionen med nya lagen är också att ha mer på uppföljning och förebyggande insatser.

Förutsättningar för att tillämpa den nya lagen

Socialnämnden får utan föregående behovsprövning erbjuda hemtjänst till äldre utifrån att den äldre personen har informerats om:

1. I vilken utsträckning och på vilket sätt den enskilde kan påverka utförandet av insatserna
2. På vilket sätt kommunen följer upp insatserna. Kommunen ska följa upp insatserna med utgångspunkt i kommunens riktlinjer, insatsernas kvalitet enligt 3 kap. 3 § och värdegrunden i 5 kap. 4 § SoL
3. Rätten att alltid kunna ansöka om bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL

Nuvarande förenklad biståndshandläggning

Sedan våren 2017 tillämpas förenklad biståndshandläggning enligt 4 kap. 1 § SoL på avdelningen äldre och funktionsnedsättning. Detta avser serviceinsatserna städ, tvätt, inköp utan att brukare är med, renbäddning och ärenden. Utöver detta även trygghetslarm. Det kan som mest omfatta sju timmar per månad. I nuvarande riktlinjer anges ingen specifik åldersgräns. Under 2017 fick drygt 300 personer sin ansökan bedömd utifrån en förenklad biståndshandläggning.

Analys

Utredningen ger en översikt av nuläget och vad som behöver utvecklas kring förenklad biståndshandläggning enligt den nya lagstiftningen. Omvärldsbevakningen visar att många kommuner är igång att revidera riktlinjerna för att utöka och anpassa sig till den nya lagen om förenklad biståndshandläggning.

I september påbörjades utvecklingsarbetet på förvaltningen. Det är angeläget att myndighet kan förena sitt nuvarande arbetssätt enligt IBIC med förenklad biståndshandläggning, i syfte att ha samma struktur och språk i alla ärenden. Detta är redan en realitet eftersom handläggarna på äldreheten sedan oktober 2018 arbetar i en ny modul i verksamhetssystemet som heter ”*Lifecare handläggare*”. Alla ärenden kan handläggas enligt IBIC.

För att uppnå att den enskilde ska ha mer inflytande över hur och när beviljade hemtjänstinsatser ska utföras behöver arbetssättet förändras. Förslaget är att införa ramtid. Detaljplaneringen om insatserna gör utföraren upp tillsammans med den enskilde.

En utredning om en ny avgiftsmodell behöver förenas i utvecklingsarbetet av förenklad biståndshandläggning.

Överväganden

I rapporten lyfts fram vilket utvecklingsarbete som behöver göras för att stödja den nya lagen:

Förändringar i riktlinjer

Ändra i befintliga riktlinjer redan nu för att kunna stödja och påbörja anpassningen till den nya lagstiftningen. Förslaget är att ha en 65 års-gräns. Handläggningen ska innefatta de insatser som finns idag plus att insatsen matdistribution läggs till då den inte finns med i nuvarande riktlinjer.

Inleda ett projekt

Förslaget är att inleda ett projekt med mål och tidplan för att arbeta med de olika processerna som krävs för handläggning av förenklad biståndshandläggning enligt 4 kap 2 § SoL. Projektet kommer innebära att utveckla ett arbetssätt för ett flexibelt utförande av hemtjänstinsatser där förslaget är att tillämpa ramtid. Projektet innefattar också att utarbeta ett lättillgängligt informationsmaterial till medborgaren om hur en förenklad biståndshandläggning går till samt ta fram en uppföljningsmetod. Det är väsentligt att det i projektet kan göras en utredning om en ny avgiftsmodell för äldre och funktionshinderområdet.

Ett delresultat av projektet kommer att presenteras i juni 2019.

Barnkonsekvensanalys

Beslutet kommer inte att beröra barn och ungdomar nu eller i framtiden. Barn och ungdomar har därför inte fått uttrycka sin mening i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Förenklad biståndshandläggning har hittills haft många positiva ekonomiska effekter. Eftersom antalet äldre personer med bistånd ökar kontinuerligt är det viktigt att biståndshandläggarnas tid används så effektivt som möjligt. Den administrativa processen förkortas. De presenterade förslagen bör påverka kvalitet och ekonomi på ett positivt sätt då den förenklade handlägningsprocessen fortsättningsvis blir tydlig, effektiv och rättssäker.

Slutsatser

Förvaltningen föreslår att socialnämnden antar förslagen om reviderade riktlinjer inom äldreomsorg och funktionshinderområdet och beslutar att de nya riktlinjerna ersätter de nu gällande. Slutligen föreslår förvaltningen att utvecklingsarbetet ska fortsätta i projektform.

Jenny Wilhelmsson
Socialdirektör

Anneli Lagerberg
Avdelningschef äldreomsorg och
Funktionshinder

Expedieras

Jenny Wilhelmsson
Anneli Lagerberg
Dennis Forsberg
Marie Rönnqvist
Annica Midén
Katarina Jonsson
Jenny Järf